

Krooneend

broedsucces in 2024

De Krooneend (Netta rufina) is in Nederland het hele jaar te vinden met een piek in juli en (vooral) augustus als de rui wordt doorgemaakt (zie grafiek 1). Deze vogels zijn voornamelijk afkomstig van de vrij kleine Midden- en Zuidwest-Europa flyway. De Krooneend was tot voor kort ook een zeldzame broedvogel in ons land. Door het ontbreken van hun hoofdvoedsel, namelijk kranswieren, bleven de aantallen laag. Een belangrijke oorzaak van deze bijna-verdwijning van kranswieren was de watervervuiling. Door verbeterde waterkwaliteit zien we weer een terugkeer van deze planten en ook een toename van het aantal broedende Krooneenden!

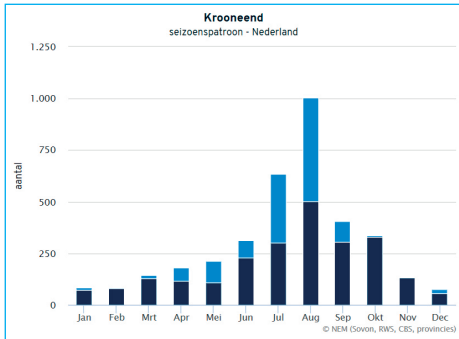
■ Han Buckx

In 1942 werd het eerste broedgeval in ons land vastgesteld, in een tijd dat er ook elders in Europa een uitbreiding werd opgemerkt. Sindsdien heeft deze eendensoort, na een inzinking in de jaren '90, vaste voet aan de grond gekregen met naar schatting 370-480 paar (2013-2015). De meeste broedparen zitten in een beperkt aantal regio's, zoals het Vechtplassengebied, de Randmeren, de Reeuwijkse Plassen, de West-Friese kust, Meijndel en het Markiezaat. Deze toename in vooral West-Nederland (nu dus het bolwerk in Nederland!) vindt, sinds circa de

eeuwwisseling, juist plaats in drinkwatergebieden (schoon water = kranswieren!). In de regio Zuid-Kennemerland is de Krooneend vooral een bekende wintergast in de AWD, met name op/rond de Zwanepas. In sommige jaren worden hier meer dan 100 overwinteraars gemeld. Ook elders in de regio worden soms Krooneenden waargenomen, zoals op het Vogelmeer en Spartelmeer (NPZK) en de Toolenburgerplas (Hoofddorp). De laatste jaren overzomereren steeds meer exemplaren in onze regio, zie ook de toename van de territoria, conform de

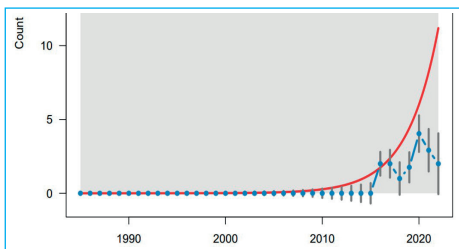
KROONEEND Renbaanveld (AWD), 4 juni 2024. Foto: Han Buckx

GRAFIEK 1: Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni). Weergegeven is het gemiddeld aantal per maand in de laatste vijf seizoenen, met onderscheid welk deel is geteld (donkerblauw) en welk deel is geschat bij onvolledige tellingen (lichtblauw). Bron: Sovon

BMP-criteria, in de AWD in grafiek 2. Het aantal zekere c.q. geslaagde broedgevallen is echter (nog) erg beperkt. 'Vrije vogels' vermeldt een geslaagd broedgeval in 2009 in de Haarlemmermeer (Groene Weelde) en in 2010 in Poelbroek (Haarlem). Ook werden er in 1998 twee territoria vastgesteld in de Houtrakkerbeemden. In 2015 was er een nieuw broedgeval op de Meerwijkplas (Schalkwijk) waar een paar met drie donsjongen werd gezien. In 2017 vond het eerste succesvolle broedgeval plaats in de AWD waar een vrouw met drie pulli werd waargenomen in het infiltratiegebied (van der Spek et al. 2018).

Na 2017 werden er geen geslaagde broed-

GRAFIEK 2: Aantal territoria van Krooneenden in de Amsterdamse Waterleidingduinen, 1986-2022.

Bron: Waternet/Sovon

KROONEEND Toolenburgerplas, 29 mei 2024.

Foto: Bernard Dragtsma

gevallen meer vastgesteld in onze regio, tot dit jaar! Op 22 mei 2024 trof Bernard Dragtsma een vrouw Krooneend met zeven pullen aan op de Toolenburgerplas. Op 29 mei had dit vrouwtje nog vier jongen over en op 2 juni werd er nog maar één pul gezien. Op 4 juni 2024 trof ik een vrouw Krooneend met vijf pullen aan op het Renbaanveld (AWD), vergezeld van twee adult mannen. Na deze datum zijn er geen vervolgvareningen meer geweest van deze jongen. Formeel betreft dit dus het 5e en 6e geslaagde broedgeval van de Krooneend voor de regio Zuid-Kennemerland. Met dank aan Vincent van der Spek voor zijn opmerkingen en aanvullingen.

Bronvermelding

- Sovon Vogelonderzoek Nederland 2018. *Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering*. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland, 2015. *Vrije vogels. Dynamiek in de vogelstand van Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer, Haarlem*.
- Van der Spek, V., Ehrenburg, A. & Vader, H. 2018. Dertig jaar broedvogelmonitoring in de Amsterdamse Waterleidingduinen. *Limosa* 91 (2018): 108-122.